

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 496. An & in quos præter sontes pœnæ cadant, extendant que se etiam ad bruta & res inanimatas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

nus imperialis. Reiffenst. *h. t. n. 4.* si verò non est perpetua, sed temporalis, est pœna civilis, *cit. L. 28. §. 1.* Pœna non capitalis, seu neque mortem naturalem, neque civilem adferens, est damnus illatum cum infamia, v. g. prohibitio alicujus actus, aut depositio ab aliqua dignitate, *cit. L. 28. Lauterb. h. t. §. 5.* tales sunt relegatio, fustigatio, membri amputatio (puta auris, digitorum, manus, vel linguæ. *Ord. Crim. a. 107. 108. 159. 198.*) incarcerationio, stigmati inultio (quæ tamen in facie fieri prohibetur, per rationem indicatam in *L. 17. C. h. t. & DD. ibi*; etiamsi per statutum imponeretur, ut *Myns. cent. 2. obs. 46.* quæ tamen etiam in singularibus casibus quandoque adhibetur) *L. capitalium ff. h. t. L. 17. c. h. t.* His adnumeranda damnatio in opus publicum extra opus metalli, v. g. in Salinas, *cit. L. 28. §. 1. L. 8. §. 8. ff. h. t.* item multa pecuniaria fisco applicanda. *L. 2. ff. de P. §. 1.* confiscatio bonorum, *Lauterb. h. t. §. 7.* expositio in numellis, *Besold. Th. pr. h. v. extensio membrorum, Wippen. Carpz. h. c. n. 39. & seq.* damnatio ad tîremes, intellige, non perpetua, moderato quodam sunt corporis afflictivæ, quæ ita moderandæ, ut reus inde non moriatur, juxta *Ord. crim. a. 196. & L. 8. §. 3. ff. h. t.* unde in persona debili, et si atrocitas facti requireret severiorem, moderatio tamen adhibenda ob vitæ periculum, ut & in fœmina lactante, ne infanti alimentatio subtrahatur. *Carpz. l. c. q. in 29. n. 24. in fine.*

4. Resp. tertio: dividitur ulterius pœna in ordinariam & extraordinariam seu arbitriariam. Ordinaria dicitur, quæ in jure expressa & determinata, sive quam lex, Princeps aut consuetudo induxit. Extraordinaria seu arbitriaria, quæ nullâ lege, statuto, vel consuetudine definita, sed extra ordinem à Judice imponitur juxta arbitrium & prudentiam illius pro qualitate delicti & variis circumstantiis, ut sit, ubi lex actum quidem prohibet, sed pœnam non statuit, aut saltem non determinat, sed Judici determinandam relinquit. Item dividitur in positivam, quæ ad sui executionem externam actionem sive ipsius delinquentis vel alterius, puta, solutionem verberationis requirit, & negativam seu privativam, quæ talem actionem non requirit, consistens v. g. in beneficii vel officii, fructuum, usus, ordinum amissione, *Castrop. rr. 3. d. 2. p. 1. n. 1. Pirh. h. t. n. 3.* Ac denique in spiritualem seu ecclesiasticam, quorum alia est vindicativa, alia medicinalis, ut sunt censuræ ad emendationem, ideòque ad certum tempus inflictæ; & in temporalem, seu non spiritualem, de quarum singulis in specie paulò infra.

Quæst. 493. An & quæ pœna ipso jure lata seu per legem annexa delicto ante omnem sententiam Judicis, etiam declaratoriam, sint subeundæ?

Resp. Videndum de hoc me *lib. 1. quæst. 125.* fusè agentem.

Quæst. 494. An & quis Judex minuere vel augere possit pœnam ordinariam seu à jure latam, aut etiam arbitriariam?

1. Resp. quò ad primam partem videri de hoc me posse *lib. 1. q. 18.*

2. Resp. Ad secundum; arbitriaria pœna cum regulari debeat ex qualitate delicti & personarum, *Guazzin. rr. ad defens. inquisitor. Tom. 2. defens. 33. c. 4. n. 7.* Judex considerare debet senectutem, juventutem, ebrietatem, iram, ignorantiam, magnam virtutem excellentiam, utilitatem reipublicæ; arbitrium enim hic accipitur non pro arbitrio libero &

R. P. Lenz. Jur. Can. Lib. 5.

absoluto, sed pro arbitrio regulato à recta ratione, sive pro arbitrio boni viri, atq. *L. Societatem. ff. pro Socio*, unde licet hodie dum omnes pœnæ sint arbitriaræ, ut *Guazzin. l. c. c. 16. n. 2. Engels. h. t. n. 5. Vallens. §. 4. n. 3.* possitque Judex, etiam inferior, hoc tempore pœnas legum moderari pro varietate circumstantiarum, locorum, personarum, ubi tamen non esset causa aliqua aggravandi aut minuendi pœnam, tenetur Judex pœnam legis exequi, nec esset locus arbitrio, cum virtute arbitrii concessi Judici inferiori non possit is aliquid facere non consonum iuri seu legibus, ut latè probat *Menoch. de arb. Jud. q. 9. n. 3. q. 77. n. 4. q. 87. n. 2.* juxta illud *L. 1. §. sed non ff. ad S. C. Turpil. facti* quidem quæstio in arbitrio Judicis est, pœnæ verò persecutio non ejus voluntati mandatur, sed legis auctoritati reservatur; & *c. summopere 11. q. 4.* cum leges fuerint institutæ & confirmatæ, non licebit Judici de ipsis judicare, sed secundum ipsas; nihilominus sicut stante dubio aut diversâ legum intelligentiâ, Judex semper inclinare debet in partem mitiorem, juxta *reg. 30. jur. in 6. in obscuris minimum est sequendum. & L. factum ff. de reg. Jur. in pœnalibus causis benignius est interpretandum*, ita circa reos in gravioribus criminibus legitime convictos non nimius clemens esse debet Judex, ne malefactores sensim multiplicentur, ipsique liberati graviora perpetrent, ac proinde præ oculis habenda Judici, *L. respiciendum. ff. h. t.* data Judicibus in hæc verba: *respiciendum est judicanti, ne quid aut durius aut remissius constituat, quam causa deposcat, nec enim aut severitatis aut clementia gloria affectanda est, sed propenso judicio, prout quæque expostulat, statuendum est, planè in levioribus causis proniores ad lenitatem Judices esse debent, in gravioribus pœnis severitatem legum cum aliquo temperamento benignitatis subsequi.*

Quæst. 495. Num pœna arbitraria extendere se possit ad pœnam mortis?

Resp. cum communiore: quamvis de jure vel consuetudine non sit imposta pœna mortis, si tamen atrocitas & qualitas delicti ob speciales circumstantias id expostulet, potest Judex, etiam non supremus, pœnam mortis imponere, cum pœna imponenda secundum qualitatem delicti. Ita arg. *c. non asseramus. 24. q. 1.* tenent cum *gl. in §. in Summa. Inst. de Injuriis. Zoël. h. t. n. 15.* allegans *Abb. Engels. h. t. n. 2. Guazzin. l. c. defens. 33. c. 16.* citatis aliis. *Reiffenst. h. t. n. 1.*

Quæst. 496. An & in quos præter fontes pœnæ cadant, extendant que se etiam ad bruta & res inanimatas?

1. Resp. primò: Pœnis subjiciuntur solùm fontes seu homines dolosi, facinorosi, & noxii; pœnæ enim suos tenent authores, & metus ulterius non progreditur, quam reperitur delictum. *L. 22. c. h. t. L. 74. & L. 155. ff. de reg. Jur. c. 12. 23. eod. in 6.* Unde nec dominus pro servo puniendus. Estque generalis regula: nullum pro alterius delicto puniri debere, ut pluribus exorat *Farin. L. 1. pr. crim. tit. 3. q. 24. n. 1. Covar. 2. Var. c. 8. num. 7.* *Castrop. rr. 3. d. 2. p. 6. n. 1.* Unde nec dominus innocens ob delictum servi punitur. *L. 1. §. 12. ff. de vi & vi armata*, nec uxor pro marito, *L. 24. C. de donat. inter vir. & uxor.* nec filius pro patre. *L. 26. ff. h. t. & tot. t. C. ne filius pro patre.* nec pater pro delicto filii. *c. 2. de delict. puer. Levit. c. 14. Deuter. c. 24.* Unde ob crimen lætæ majestatis filii privantur legitimâ, quæ illis obvenire debebat, quia ea

Ll 2

non

non erat filii, sed patris, item dum privatur officiis jam habitis & jure ea consequendi ob delictum patris, quia filius est aliquid patris. Unde etiam Felin. in c. 2. de const. affirmat valere statutum, quo uxor servitute aliave pœnâ punitur pro culpa mariti, quia servitus illa non tam est pœna uxoris quam mariti, siquidem in vindictam delicti à marito commissi imponitur, quod tamen, ut verum sit, mariti delictum debere esse talis conditionis, ut censetur non sufficienter punitum pœnâ marito impositâ, sed requiri, ut ad conjunctos extendatur, ait Castrop. l. c. n. 3. & nunquam valere statutum, ut delictum unius in alio etiam conjuncto puniatur, ipso delinquente relicto incolumi; nihilominus tamen posse ex propria voluntate infligi pœnam ob delictum alterius, si ipse se pœnâ subjecit, cum cesserit juri suo, & obligationem alterius in se suscepit, ait Idem cum citato à se Bonac. d. 2. de peccat. q. 7. p. 3. circa finem.

2. Resp. secundò: pœna quoque dum venit ex delicto defuncti, utpote quod personalissimum quid est, ad illius hæredes non transit, unde L. 20. § 26. ff. h. e. dicitur: quòd nemo alieni criminis successor constituatur. Adde L. 47. ff. de reg. jur. nisi tamen præter delictum defuncti alia obligationis causa in hærede succedat; v. g. si cum defuncto lis sit contestata. L. 26. § 58. ff. de O. & A. quâ reus quasi contrahit, & se soluturum promittit, quod in sententia continetur, tunc enim pœna ab hæredibus exigitur, L. 20. in fine. ff. de accus. item nisi delinquens post sententiam, quæ in rem judicatam transit, defunctus, cum tunc hæredes ex quasi contractu seu sententiâ celebrato ad pœnam ademptio- nis bonorum teneri incipiant, L. 3. §. 11. ff. de penul. quando autem in causa criminali hæres tenetur ex delicto defuncti, ad resumendam causam citari potest. Lauterb. in ff. h. e. §. 16. cum Mev. p. 1. docif. 592.

3. Resp. tertio: si universitas deliquerit, consultius esse, ut metus ad omnes, pœna ad paucos perveniat, ait Lauterb. l. c. cit. L. 1. C. ad Leg. Jul. repet. nisi tamen sit crimen lætæ majestatis, prout limitat Gail. de pac. pub. L. 9. n. 27. quamvis etiam, dum tota universitas plectenda ultimo supplicio, locum esse Sortitioni, tradit Ziegl. ad Grotium L. 2. C. 1. §. 15. juncto §. 7. ad c. 21. ut olim apud veteres Romanos erat in usu decimatio, si cætus militare flagitium commisisset.

4. Resp. quartò: de cætero non infliguntur iis pœnæ, qui delinquere non dicuntur, ut sunt infantes, furiosi, dormientes, utpote usu rationis destituti, item bruta, animalia utpote ratione carentia, quamvis interdum ad abolendam memoriam nefandissimi cum iis perpetrati facinoris è medio tollantur, item cadavera reorum, quamvis nonnunquam eorum, qui se ipsos interfecerunt aut aliorum, quorum facinus priùs post mortem innotuit, cadavera è sepulchro extrahi, ad locum supplicii raprari, in turca suspendi, vel rotæ imponi, aut concremari, aut in locum ignominiosum, ut à bestiis absumantur, abjici soleant. 1. reg. f. v. 44. 2. reg. 21. v. 23. Carpz. l. c. q. 131. à n. 48. Quin & ad res inanimatas quandoque suo modo pœnæ extenduntur, ut dum ad scelus magis detestandum, aliisque terrorem incutiendum domus facinorosi evertitur, ejusque loco infamis cippus erigitur.

Quæst. 497. ubinam, & quo tempore executio pœnarum facienda?

1. Resp. ad primum: regulariter facienda in loco publico, ut deterreantur alii ab iisdem faci-

noribus. L. 8. ff. h. e. §. penult. nisi tamen Princeps ex singulari ratione aliter disponat. Lauterb. h. e. §. 21. Theod. Aphor. n. 72. § 80. item in loco consueto, & interdum prope locum, ubi crimen perpetratum. cit. l. 28.

2. Resp. ad secundum: pœnæ afflictivæ corporis executio statim facienda post sententiam, Lauterb. h. e. §. 24. pœnæ verò ultimi supplicii nonnisi differenda. L. 5. c. de custod. reor. L. 18. h. e. idque tum, ne nimia dilatione illius præbeatur reo occasio fugæ, vel aliis malignis artibus eludendi & evitandi sententiam, cit. L. 18. tum ne rei confessi vel convicti & damnati diutius squalore carceris excrucientur. cit. L. 5. § L. 8. §. 9. ff. h. e. cum ut plus pœnæ dicatur mora mortis quam ipsa mors, & Senec. de benef. L. 2. c. 5. scribat: acerbissima est crudelitas pœnas differre. Sed neque executio ultimi supplicii nimium properanda, sed saltem ad tri-duum differenda, ut reus condemnatus suæ conscientiæ & animæ rectius consulere, & Deo reconciliari possit. Lauterb. h. e. §. 20. cum Theod. l. c. n. 76. sunt tamen casus varii, in quibus sententiæ executio differenda. v. g. primò, si ulterior gravius cuiusdam criminis accensario superveniat, arg. L. 11. §. 3. ff. ad Leg. Aquil. L. unic. §. fin. ff. nihil. nov. app. Secundò, si condemnato uno in alios adhuc criminis socios indagandum, ut confrontari possint. L. 29. ff. h. e. Carpz. l. c. q. 137. n. 10. Lauterb. h. e. §. 23. Tertio: si ex reorum potentia tumultus timendus id desideret, Carpz. l. c. n. 12. quartò: si testes, qui in causa deposuerunt, criminis falsi arguantur. L. 9. §. ad leg. Cornel. de Sicar. quinto; si condemnatus aliorum administrator fuerit, & rationes necdum reddiderit, aliquot dierum spatium ei concedendum. L. 1. C. de bonis proscr. Sextò: si Princeps severiorem pœnam pro causæ intuitu dictaverit, Judex inferior non statim eam executioni dare debet, sed 30. diebus expectare tenetur. L. 20. c. h. e. explorando, num modica dilatio itam Principis mollire, & temperare valeat, ut Menoch. de arb. cas. 334. n. 6. Septimò: si mulieres prægnantes damnatæ sint, pœna differenda, donec pariant, L. 3. ff. h. e. ne calamitas matris noceat ei, qui in utero est. L. 18. ff. de statu homin. & in Saxonia insuper expectandum lex septimanis, teste Carpz. l. c. n. 29. Brunem. ad L. 3. ff. h. e. Octavò: differenda executio ultimi supplicii non est ob adversam rei valitudinem, ne sententia mortuo reo irrita reddatur. Carpz. l. c. n. 2. § sequent. Lauterb. cit. §. 24. in fine, etsi aliud sit cum eo, si afficiendus pœnâ corporali citra ultimum supplicium, hæc enim differenda est, donec vires recuperet, ut eam sine periculo vitæ sustinere queat, arg. L. 7. ff. de quæst. L. 3. ff. de S. C. Syllan. Nonò si reus ad mortem condemnatus pœnitere & peccata confiteri nolit, executio differenda ad aliquod tempus, & interea quovis studio & mediis cum eo agendum, ut ad Deum & pœnitentiam convertatur; si verò omnibus sprætis citra spem conversionis obsurdescat, & obstinatè in defensione criminis & improbitate sua persistat, ex communi sententia & praxi procedendum ad executionem, committendo illum justo modo Dei judicio. c. 5. caus. 24. q. 2. ne ex suo delicto & contumacia fructum sententiæ, pœnam condignam evitet, & aliis suo exemplo sit scandalo. Carpz. l. c. n. 47. Clafen. ad Ord. Crim. 79. p. m. 281. in fine. Lauterb. l. c. §. 25. De cætero, quod spectat ad tempus executionis, ea faciendo die non feriato, juxta L. fin. C. de feriis. Lauterb. §. 22.

Quæst.